

**ORTA ÖĞRETİMDE ÖĞRENİM GÖREN SPOR YAPAN VE
YAPMAYAN ÖĞRENCİLERİN ÇOKLU ZEKÂ ALANLARININ
KARŞILAŞTIRILMASI***
**The Comparing of Multiple Intelligence Areas of the Students in the High
School Level Students Who Do Sports and Those Who Don't**

Murat TEKİN* Kemal FİLİZ Özden TAŞĞIN* İlker
ÖZMUTLU****

*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor
Yüksekokulu

** Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
murattekın76@gmail.com; fkemal@gazi.edu.tr;
otaskın@selcuk.edu.tr; ilkerozmutlu@hotmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı; spor yapan ve yapmayan orta öğretim öğrencilerinin çoklu zekâ alanlarının belirlenerek karşılaştırılmasıdır.

Araştırma grubunu; Afyon, Karaman, Kastamonu, Çorum, İstanbul, Batman, Kocaeli, Malatya, Antalya, Konya, Van il merkezlerindeki orta öğretim kurumlarının 9.10. ve 11. sınıflarında öğrenim gören ve spor yapan; 292'si erkek, 208'i kız, spor yapmayan 315'i erkek, 185'i kız toplam 1000, öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmanın amacına ulaşmak için; Saban (2001) tarafından geliştirilen "Çoklu Zekâ Alanları Envanteri" kullanılmıştır.

Verilerin çözüm ve yorumlanmasında; t testi, kullanılarak anlamlılık $P<0,05$ alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında SPSS (Statistical package for social sciences) paket programı kullanılmıştır.

Bu çalışmanın sonucunda; Spor yapan öğrencilerin yapmayan öğrencilere göre; çoklu zekâ alanlarının (sözel dilsel zekâ, mantıksal-matematiksel zekâ, görsel uzamsal, bedensel kinestetik zekâ, müziksel ve ritmik zekâ, sosyal zekâ, içsel zekâ, doğacı zekâ) yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Orta Öğretim, Spor Yapan, Spor Yapmayan, Çoklu Zekâ, Öğrenci

* Bu çalışma; Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği anabilim dalında kabul edilen "Orta Öğretimde Öğrenim Gören Öğrencilerden Spor Yapan ve Yapmayanlar Arasındaki Yaratıcılık ve Çoklu Zekâ Alanlarının Araştırılması" isimli doktora tezinin bir bölümüdür.

Abstract

The purpose of this search is to compare determined multiple intelligence areas of the students in the high school level who do sports and those who don't.

The group of this search is composed of totally 1000 students (292 male students and 208 female students who do sports, 315 male students and 185 female students don't do sports) that are studying and doing sport at 9th, 10th and 11th grades in the high schools in city centres of Afyon, Karaman, Kastamonu, Çorum, İstanbul, Batman, Kocaeli, Malatya, Antalya, Konya, Van.

In order to the purpose of the study; Multiple Intelligence Areas Inventory That Was Developed By Saban(2001) Was Used.

In determining and comment the data, t test, the meaningfulness is set at $P < 0,05$. SPSS (Statistical Package for Social Sciences) packet programme was used for analyzing the data and finding the calculated worth.

The results of this search; result of multiple intelligence areas (linguistic intelligence, logical-mathematical intelligence, spatial intelligence, bodily-kinesthetic intelligence, musical intelligence, interpersonal intelligence, intrapersonal intelligence, naturalist intelligence) of students who do sports is higher than those who don't have been attained.

Keywords: High School, Who Do Sport, Who Don't Sport, Multiple Intelligence, Student.

GİRİŞ

Spor, bir yaşam tarzıdır. Kendi dünyası içinde mutlak hakimmiş gibi göstermek doğru değildir. Onu kendi içine alan ufukları kapsayan, gerçeği yeterince anlaşılabilir hale getirmektir. Her oyunda olduğu gibi sporda, dış yardımlardan amaçlarından ve hareketten uzak olamaz. Can sıkıntısı ve aşırı istekler arasındaki gerilimi sürdürmek, spor dünyasının kesinlik kazanmış bir bileşenidir. Dengeyi etkileyen bu mekanizma, oyundaki dinamik kuvvetlerdir. Oyuncu, kendi şansını kendi yaratır. Bir işi yapma isteği, başarıma duygusu, spor aktivitesinin belirleyici unsurlarındandır (Filiz, 2002).

Sporcular ne kadar antrenman yaparsa yapsın, kazananlar her zaman zekâsını kullananlar olur. Toplumumuzda sportif faaliyetler ne derecede bilinçli yapılıyor, antrenman bilgisinin içeriğinde kas antrenmanlarının yanında ne kadar zekâ faktörüne önem veriliyor. Spor uzmanları zekânın kazanmadaki payına giderek daha fazla önem vermeye başlamalıdır. Beyin gücünün, kas gücünü her zaman yeneceğinden yola çıkarak antrenmandan çok taktik çalışmalara ağırlık veren trend, yeni nesil antrenörler arasında yaygınlaşmalıdır (Özer, 2001).

Zekâ; eğitimcilere göre öğrenme yeteneği, biyologlara göre; çevreye uyma yeteneği, psikologlara göre; muhakeme yoluyla sonuca ulaşma yeteneği, bilgisayar bilimcilerine göre; bilgi işleme yeteneği olarak

olarak toplanmış ve zekâ alanlarındaki toplam puanlar belirlenmiştir. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı; sözel dilsel zekâ Cronbach Alfa; 0.84, mantıksal-matematiksel zekâ Cronbach Alfa; 0.84, görsel uzamsal zekâ Cronbach Alfa; 0.83, bedensel kinestetik zekâ Cronbach Alfa; 0.86, müziksel ve ritmik zekâ Cronbach Alfa; 0.83, sosyal zekâ Cronbach Alfa; 0.82, içsel zekâ Cronbach Alfa; 0.87, doğacı zekâ Cronbach Alfa; 0.88 bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin çözüm ve yorumlanmasında; *t* testi, kullanılarak anlamlılık $P < 0,05$ alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında SPSS (Statistical package for social sciences) paket programı kullanılmıştır

BULGULAR

Tablo 1 Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Çoklu Zekâ Alanlarının *t* Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

Alt Ölçekler		N	$\bar{X}$	Ss	t	P
Sözel Dilsel Zekâ	Spor yapan	500	31,2180	8,4504	7,836	0,000*
	Spor yapmayan	500	27,0300	8,4470		
Mantıksal Matematiksel Zekâ	Spor yapan	500	30,3960	9,4540	5,897	0,000*
	Spor yapmayan	500	27,0120	8,6752		
Görsel Uzamsal Zekâ	Spor yapan	500	29,3080	8,8196	4,942	0,000*
	Spor yapmayan	500	26,5020	9,1328		
Müziksel Ritmik Zekâ	Spor yapan	500	27,2440	9,5023	5,374	0,000*
	Spor yapmayan	500	23,9020	10,1536		
Bedensel Kinestetik Zekâ	Spor yapan	500	31,8140	9,0927	6,901	0,000*
	Spor yapmayan	500	27,6160	10,1178		
Sosyal Zekâ	Spor yapan	500	34,0820	9,2747	6,621	0,000*
	Spor yapmayan	500	30,0680	9,8875		

İçsel Zekâ	Spor yapan	500	34,1780	8,8776	6,945	0,000*
	Spor yapmayan	500	30,0580	9,8568		
Doğacı Zekâ	Spor yapan	500	29,9800	9,8239	5,195	0,000*
	Spor yapmayan	500	26,7340	9,9348		

* $p<0,05$

Tablo 1’de görüldüğü gibi; orta öğretim kurumlarında öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin çoklu zekâ alanlarının t testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde;

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin sözel dilsel zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Ortalama değerlere baktığımızda; spor yapan öğrencilerin sözel dilsel zekâ alanlarının ortalaması; ($\bar{X}=31,2180$) iken spor yapmayan öğrencilerin sözel dilsel zekâ alanlarının ortalaması ise; ($\bar{X}=27,0300$)’dir.

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin mantıksal-matematiksel zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Ortalama değerlere baktığımızda; spor yapan öğrencilerin mantıksal-matematiksel zekâ alanlarının ortalaması; ($\bar{X}=30,3960$), spor yapmayan öğrencilerin mantıksal-matematiksel zekâ alanlarının ortalaması ise; ($\bar{X}=27,0120$)’dir.

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin görsel uzamsal zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Ortalama değerlere bakıldığında; spor yapan öğrencilerin görsel uzamsal zekâ alanlarının ortalaması; ($\bar{X}=29,3080$) iken spor yapmayan öğrencilerin görsel uzamsal zekâ alanlarının ortalaması; ($\bar{X}=26,5020$)’dir.

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin müziksel ritmik zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Ortalama değerlere baktığımızda; spor yapan öğrencilerin müziksel ritmik zekâ alanlarının ortalaması; ($\bar{X}=27,2440$) iken spor yapmayan öğrencilerin müziksel ritmik zekâ alanlarının ortalaması; ($\bar{X}=23,9020$)’dir.

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin bedensel kinestetik zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Ortalama değerlere baktığımızda; spor yapan

öğrencilerin bedensel kinestetik zekâ alanlarının ortalaması; ($\bar{X}=31,8140$) iken spor yapmayan öğrencilerin bedensel kinestetik zekâ alanlarının ortalaması ise; ($\bar{X}=27,6160$)'dir.

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin sosyal zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Ortalama değerlere baktığımızda; spor yapan öğrencilerin sosyal zekâ alanlarının ortalaması; ($\bar{X}=34,0820$), spor yapmayan öğrencilerin sosyal zekâ alanlarının ortalaması ise; ($\bar{X}=30,0680$)'dir.

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin içsel zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Ortalama değerlere baktığımızda; spor yapan öğrencilerin içsel zekâ alanlarının ortalaması; ($\bar{X}=34,1780$), spor yapmayan öğrencilerin içsel zekâ alanlarının ortalaması ise; ($\bar{X}=30,0580$)'dir.

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin doğacı zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Ortalama değerlere baktığımızda; spor yapan öğrencilerin doğacı zekâ alanlarının ortalaması; ($\bar{X}=29,9800$), spor yapmayan öğrencilerin doğacı zekâ alanlarının ortalaması ise; ($\bar{X}=26,7340$)'dir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada; spor yapan ve yapmayan orta öğretim öğrencilerinin çoklu zekâ alanlarının belirlenerek karşılaştırılması amaçlanmıştır. Çalışmayla ulaşılan sonuçlar ve üzerinde yapılan açıklamalar aşağıda sunulmuştur.

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören Spor yapan ve yapmayan öğrencilerin sözel dilsel zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Elde edilen verilere göre; spor yapan öğrencilerin yapmayan öğrencilere göre sözel dilsel zekâ alanlarının yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bulgu; Bayrak ve Arkadaşları (2005), Cengiz (2008), Bozkurt (2004)'ün yaptığı çalışma bulguları ile paralellik göstermektedir. Sözel dilsel zekâ alınına sahip bireyler; etkili okuma becerisi, kendini ifade edebilme yeteneği, etkin dinleme ve yazma becerileri yüksektir.

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin mantıksal-matematiksel zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Elde edilen verilere göre; spor yapan öğrencilerin yapmayan öğrencilere göre mantıksal-matematiksel zekâ alanlarının yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bulgu; Kuloğlu (2005), Erturan ve Arkadaşları (2005), Özdemir (2002), Kula (2005), Cengiz (2008), Yılmaz ve Fer (2003)'ün yaptığı çalışma bulguları ile paralellik

göstermektedir. Bu açıklamaya bağlı olarak spor yapan; mantıksal-matematiksel zekâ alanı yüksek olan bireylerin; sayıları etkili kullanma ve sonuçlandırabilme, sonuçsal ilişkisel durumlarla ilgili aktivitelerden anlamadıkları şeyleri düşünebilme ve problem çözme davranışlarının yüksek olduğu sonucuna varılabilir. Bu sonuçlara göre; sporcuların, performansları basit ve tek bir zekâ kullanımına dayandırılmaz ve performansları çok yönlü zekâ alanlarına dayandırıldığı için bu zekâ alanının baskın olmadığı söylenebilir.

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin görsel uzamsal zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlar bize; spor yapan öğrencilerin yapmayan öğrencilere göre görsel uzamsal zekâ alanlarının yüksek olduğu göstermektedir. Bu bulgu Çelik ve Arkadaşları (2006)'nın çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Görsel uzamsal zekâ alanları yüksek olan bireylerin; akıl yürütme, hayal edebilme, renkleri kullanma, zihinde resim ve şekil yaratma, öğrendiği bilgileri somut ve görsel sunuşlara dönüştürebilme yetenekleri de yüksektir.

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin müziksel ritmik zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Elde edilen verilere göre; spor yapan öğrencilerin yapmayan öğrencilere göre müziksel ritmik zekâ alanlarının yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bulgu; Cengiz (2008), Dilli (2003), Yılmaz ve Fer (2003)'ün çalışmaya bulguları ile paralellik göstermektedir. Müziğin diğer zekâ alanlarından daha özel bir zekâ alanına sahip olduğu ve diğer zekâ alanlarına göre daha duygusal ve kültürel değer taşıdığı ve yapılan farklı çalışmalarda farklılık gösterebileceği düşünülmektedir.

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin bedensel kinestetik zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Buda bize spor yapan öğrencilerin yapmayan öğrencilere göre bedensel kinestetik zekâ alanlarının yüksek olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bu bulgu; Tekin (2007), İlhan ve Arkadaşları (2005), Çelen (2006)'nin yaptığı çalışma bulguları ile paralellik göstermektedir. Bedensel zekâ alanı yüksek olan bireyler; koordinasyon, denge, güç, hız, esneklik, gibi becerileri, etkin bir şekilde kullanırlar. Aynı zamanda, bedenini bir bütün ve parça olarak bir problemin çözümünde, bir ürünün ortaya konulmasında etkin bir şekilde kullanırlar.

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin sosyal zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre; spor yapan öğrencilerin yapmayan öğrencilere göre sosyal zekâ alanları yüksek çıkmıştır. Katz ve Arkadaşları (2002),

Demirsöz ve Kocabaş (2006), Guastello ve Guastello (2003), Teele (1997)'nin yaptığı çalışma bulguları ile bizim yaptığımız çalışma bulguları paralellik göstermektedir. Sosyal zekâ alanına sahip bireyler; insanların düşüncelerini, niyetlerini ve psikolojik durumlarını analiz etmede, farklı ortamlara uyum sağlamada, sözel ve sözsüz iletişim kurmada daha yeteneklidirler.

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin içsel zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre; spor yapan öğrencilerin yapmayan öğrencilere göre içsel zekâ alanları yüksek çıkmıştır. Bu bulgu; Karagülle (2003)'nin çalışma bulguları ile bizim yaptığımız çalışma bulguları paralellik göstermektedir. İçsel zekâ alanına sahip bireyler; başkalarının duygu ve düşüncelerini anlama, nesne ötesi konularda konsantre olma, bireyin kendini duyması ve anlaması, iletişim kurması, sınırlarını bilmesi yetenekleri yüksektir.

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin doğacı zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre; spor yapan öğrencilerin yapmayan öğrencilere göre doğacı zekâ alanları yüksek çıkmıştır. Bu bulgu; Altun (2006), Aşçı ve Demircioğlu (2002)'nin yaptığı çalışmayla paralellik göstermektedir. Doğacı zekâ alanına sahip bireylerin; hayvanların bütün çeşitlerini, bitkileri ve minaleri çok iyi bildiği düşünülmektedir.

Bu çalışmanın sonucunda; Spor yapan öğrencilerin yapmayan öğrencilere göre; sözel dilsel zekâ, mantıksal-matematiksel zekâ, görsel uzamsal, bedensel kinestetik zekâ, müziksel ve ritmik zekâ, sosyal zekâ, içsel zekâ, doğacı zekâ alanlarının yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar; sporun bireyin zihni ve fikri gelişimleriyle birlikte bedeni gelişimlerinde de etkili olduğu ayrıca psikomotor beceriyi ne zaman, nerede ve nasıl kullanabileceklerini açıklayabilme fırsatı vermede, Öğrencilere öğrendikleri hareketin kendilerine ne tür yararlar sağlayabileceğine ilişkin tartışma ortamı yaratmada, bir hareket ya da hareket kombinasyonunun öğretiminde etkili olduğunu sonucu ortaya çıkarmaktadır.

KAYNAKLAR

- ALTUN D. G, (2006). **Çoklu Zekâ Kuramına Göre Hazırlanmış Ses ve Işık Ünitesinin Öğrenci Başarısına, Hatırlama Düzeylerine, Fen Bilgisine Karşı Tutumlarına ve Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Etkisi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- AŞÇI, Z.-DEMİRCİOĞLU, H. (2002). **“Çoklu Zekâ Kuramına Göre Geliştirilen Ekoloji Ünitesinin 9. Sınıf Öğrencilerinin Ekoloji Başarısına ve Tutumlarına Olan Etkisi”**, V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Bildirileri,

Cilt I, S.33 16-18 Eylül 2002, Ankara.

BAYRAK, Ç.-ÇELİKSOY, M.L.-ÇELİKSOY, S.(2005). “**Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulundaki Öğrencilerin Çoklu Zekâ Kuramına İlişkin Zekâ Profilleri ve Uygulanan Yetenek Giriş Sınavları ile İlişkisi**”, 4.Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, 10–11 Haziran 2005, Bursa.

BOZKURT, S. (2004). **Yaratıcılık ve Çoklu Zekânın Futbolda Yaratıcılıkla İlişkisinin İncelenmesi**, Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

CAMPBELL, B.(1992). “**Multiple Intelligence in Action**”, Childhood Education, 68 (4):197.

CENGİZ, Ş. (2008). **8-10 Yaş Çocukların Çoklu Zekâ Türlerindeki Dağılımını Ve Futbol Eğitiminin Çoklu Zekâ Düzeylerine Etkisi**, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

ÇELEN, A. (2006). **İlköğretim Beden Eğitimi Dersinde Çoklu Zekâ Kuramı Doğrultusunda Yapılan Etkinliklerin Öğrencilerin Bilişsel, Duyuşsal ve Psikomotor Erişi Düzeylerine Etkisi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

ÇELİK, K.F-KÜÇÜK, Y.M-SOYKAN A-ÇALIŞKAN, A.(2006). “**12 Haftalık Dans Eğitiminin İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin El-Göz Koordinasyonları ve Reaksiyon Sürelerine Etkisinin Değerlendirilmesi**”, 9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi, Bildiri Kitabı, Muğla Üniversitesi 3-5 Kasım 2006 Muğla.

DEMİRSÖZ, S. E.-KOCABAŞ A.(2006). **Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı İşbirlikli Öğrenmenin Müzikte Erişi ve Hatırda Tutma Üzerindeki Etkileri**, Gazi Üniversitesi V. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi, 14-16 Nisan 2006, Ankara.

DİLLİ, R. (2003). **Çoklu Zekâ Kuramının Sanat Eğitimi Derslerinde Kullanımı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

ERTURAN G.-DÜNDAR U.-YAPICI A.(2005). “**İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Zekâ Alanları İle Sporsal Uygunluklarının Karşılaştırılması**”, XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi 28-30 Eylül 2005, Denizli.

FİLİZ, K. (2002). “**Sporun Tanımlanması ve Kapsamının Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma**”, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 22, Sayı 2 (2002) 203-211.

GARDNER, H. (1983). **Framer Of Mind: The Theory Of Multiple İntelligence And The Influence On Classroom Instruction**, Doktora Thesis, İmmaculata University Usa.

GUASTELLO D.D-GUASTELLO S.J. (2003). “**Androgyny Gender Role Behavior And Emotional İntelligence Among College Students And Their Parents**”, Sex Role 49, 663-673.

İLHAN, A.-MİRZEOĞLU, E. D-AKTAŞ, İ.-DEMİR, V. (2005). “**Çoklu Zekâ Uygulamaları Doğrultusunda İşlenen Cimnastik Ve Voleybol Ünitelerinin Öğrencilerin Bilişsel Ve Devinşsel Yönden Gelişimlerine Olan Etkisi**”, Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2005, III (1) 5-10, Ankara.

KARAGÜLLE, D. (2003). **An İntelligence Of Types Of Multiple İntelligence**

- Activities In EFL Classes: A Case Study In Private Sanko High School**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- KATZ, J.-MIRENDA P-AUERBACH S., (2002). “**Instructional Strategies And Educational Outcomes For Students With Development Disabilities In Inclusive “Multiple Intelligences” And Typical Inclusive Classroom, Research And Practice For Persons With Severe”** Disabilities International Journal of Special Education, 2002 Vol 27, No.4 227-238.
- KULA, F. (2005). **Çoklu Zekâ Kuramının İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Ondalık Sayılar Konusunda Başarılarına ve Bilgilerinin Kalıcılığına Etkisi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- KULOĞLU, S. (2005). **Çoklu Zekâ Kuramının İlköğretim Sekizinci Sınıflarda Matematik Öğretiminde Öğrenci Başarısına Etkisi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir
- ÖZDEMİR, P.-KORKMAZ, H.-KAPTAN, H. (2002). “**İlköğretim Okullarında Çoklu Zekâ Kuramı Temelli Fen Eğitimi Yoluyla Üst Düzey Düşünme Becerilerini Geliştirme Üzerine Bir İnceleme**”, V.Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Bildiriler, Cilt. I, S.367, 16-18 Eylül 2002, Ankara.
- ÖZGÜVEN, E. (1998). **Psikolojik Testler**, Ankara, Yeni Doğu Matbaası.
- ÖZER, K. (2001). **Fiziksel Uygunluk**, Ankara, Nobel Yayınevi.
- SABAN, A (2001). **Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim**. Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
- TEELE, S. (1997). **Teele Inventory Of Multiple Intelligences**, Redlands California, Teele ve Associates.
- TEKİN, M. (2007). “**Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Çeşitli Değişkenlere Göre Çoklu Zekâ Alanlarının İncelenmesi**”, 5. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu,02-03 Kasım 2007, Adana.
- YILDIRIM, İ. (2003). **Bireyi Tanıma Teknikleri, Psikolojik Danışma ve Rehberlik**. Ankara: Pegem A Yayınları.
- YILMAZ, G.-FER, S. (2003). “**Çoklu Yönlü Zekâ Alanlarına Göre Düzenlenen Öğretim Etkinliklerine İlişkin Öğrencilerin Görüşleri ve Başarıları**”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 25: 235-245, Ankara.